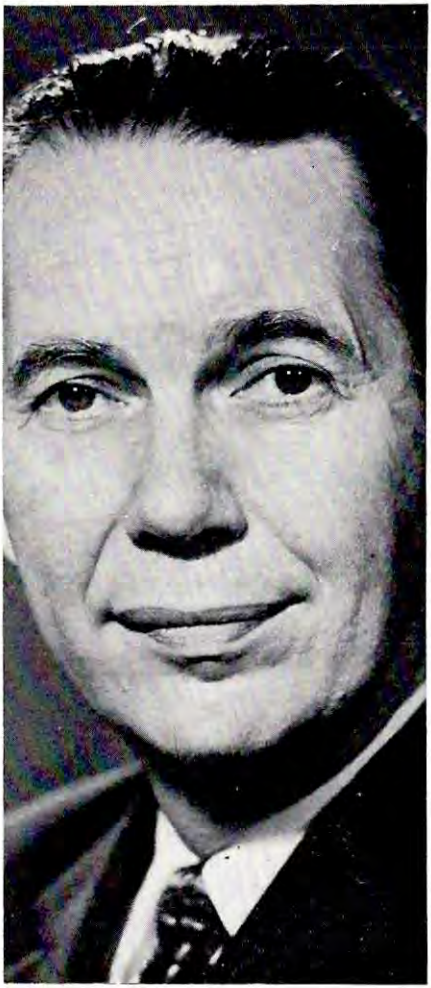

Statsråd

ODD HØJDAHL

Sosial trygghet er avhengig av økonomisk vekst

15

Utgitt av
"JA til EF"
Aksjonen

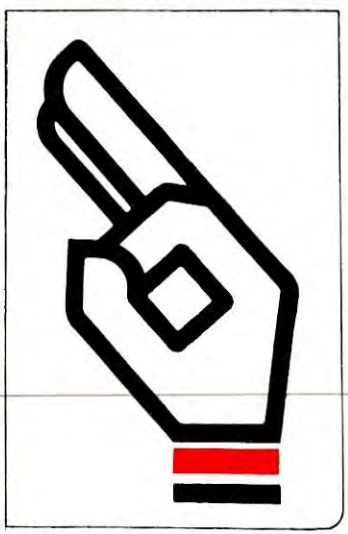

www.pdf-arkivet.no (2026)

Statsråd Odd Højdaahls innlegg i Stortinget under markedsdebatten 6. - 8. juni 1972.

Så vidt jeg har kunnet registrere, har ingen representant i denne debatten dratt i tvil de opplysninger og de vurderinger som kommer fram i kapitlet om sosialpolitikken i stortingsmeldingen. Det slås her fast at vi kan beholde våre trygdeordninger og vårt helsestell og vårt helsestell og vår edruskapspolitikk slik det er nå. Norske myndigheter er også suverene når det gjelder videreutviklingen på hele det sosialpolitiske felt. Jeg er glad for at det er enighet i dette spørsmål i Stortinget.

Når det gjelder de sosialpolitiske virkninger av et EF-medlemskap, er det imidlertid delte meninger.

En gruppe såkalte fagfolk innen psykisk og sosialt helsevern med helsedirektør Evang i spissen hevder at et medlemskap i EF vil føre til større sentralisering i Norge, økt stress, psykiske lidelser og sosiale nederlag, fordi vi blir del av et mer omfattende økonomisk og sosialt system. Dette er en ganske freidig påstand. Det er en sammenstilling av ord som ikke har noen innbyrdes sammenheng. Jeg har inntrykk av at denne gruppes argumentasjon har liten støtte her i Stortinget.

Jeg vil gjerne stille det spørsmål til disse motstanderne om de kan føre noe fornuftig resonnement for at en handelsavtaleløsning med EF i seg selv vil gi færre sosiale problemer for Norge enn et medlemskap. I begge tilfelle knyttes vårt næringsliv til EF's økonomiske og sosiale system. I begge tilfelle må vårt næringsliv struktureres etter forholdene innenfor EF. Vi har i dag i praksis et fritt arbeidsmarked overfor EF. Vi vil i begge tilfelle være interessert i å få levedyktige bedrifter også med utenlandsk kapital. Forskjellen er bare at ved medlemskap vil vi få innflytelse på beslutningene innenfor EF, ved handelsavtalealternativet ikke.

I begge alternativer må vi fortsatt utvikle Norge som en moderne industristat. De sosiale og helsemessige problemer som vi i dag registrerer, og som er skapt av samfunnet, er den moderne industristats problemer. De er til dels nye og til dels alvorlige, og vi må bruke store ressurser til å bekjempe dem. Men det er skadevirkningene vi må bekjempe og ikke industrisamfunnet som sådant. Vi må også være klar over at det moderne industrisamfunn har gjort det mulig å avskaffe andre sosiale problemer som var langt større enn de vi sliter med i dag. Jeg vil bare nevne massearbeidsløsheten.

En handelsavtaleløsning vil føre til større usikkerhet for vesentlige deler av vår industri og til større og hardere konkurranse mellom norske og utenlandske bedrifter. Belastningen på næringslivet og på de yrkesaktive vil være noenlunde den samme ved medlemskap som handelsavtale.

Fra fagbevegelsens side i Norge gjøres det fremstøt for å integrere arbeidsplassenes miljøvern i den daglige planlegging av produksjonen. Dette skjer nå i samarbeid med fagbevegelsen innenfor EF. En absolutt forutsetning for at dette skal lykkes, er markedsforhold som gir størst mulig sikkerhet for bedriftene, og dette skjer best gjennom et medlemskap.

Gruppen av fagfolk innen psykisk og sosial helsevern går mot EF fordi de mener sosiale problemer blir større. Jeg går ut fra at de mener vi heller ikke bør ha en handelsavtale, idet de hevder at det er bedre å bli stående helt utenfor. Denne gruppen er klar over at den økonomiske vekst vil bli mindre hvis vi blir stående utenfor EF. Egentlig argumenterer de mot

www.pdf-arkivet.no (2026)

økonomisk vekst, som de mener er roten til alle sosiale problemer. Dette er meget bemerkelsesverdig. De representerer nemlig også samtidig en av de sterkeste pressgrupper i samfunnet som vil ha betydelig større ressurser til sin sektor.

Det er riktig at vi står overfor enorme utbyggingsplaner i sykehus- og sosialsektoren. Det er Stortinget vel kjent med fra debatten om folketrygdens økonomi.

Er denne gruppen av såkalte fagfolk og motstandsfolk som sympatiserer med dem, innstilt på å dempe veksten i sosial- og helsesektoren? Det ville i tilfelle være nye toner. Hittil har denne gruppen vært meget betenkt ved å måtte innpasse utbyggingstakten i helse- og sosialsektoren innenfor en økonomisk ramme som en økning av vårt brutto nasjonalprodukt på 4—4½ % vil innebære. I 1973 vil vi bruke bortimot 20 milliarder kr. i sosial- og helsesektoren totalt. Det er denne sektor som nå utgjør det største press i vår økonomi. Er man nå villig til å sette utbyggingstakten ned for å dempe dette presset?

Jeg vil overveie å be helsedirektøren å utrede et alternativ for utbygging av helsestellet og beregning av kurpenger, hvor man ikke legger inn noen vekst i utgiftene eller en svakere vekst enn forutsatt. Jeg tror nok at resultatet av en slik utredning ikke vil bli hilst med særlig glede, og aller minst fra det personell som arbeider i helse- og sosialsektoren.

Jeg vil derfor meget bestemt ta avstand fra det fremstøt som er gjort fra den såkalte gruppe med fagfolk innen psykisk og sosialt helsevern. Deres argumentasjon gir et grovt misvisende bilde av de virkninger et EF-medlemskap vil få for de sosiale forhold i Norge. De gir ingen opplysninger om eller ser helt bort fra de virkemidler Norge har, og vil få i fremtiden for å mestre de sosiale problemer. Så langt motstandernes argumentasjon. I Norge har vi fremdeles store uløste oppgaver som venter på sosial- og helsesektoren. Det er betydelige grupper med et så lavt inntektsnivå at det ut fra et sosialpolitisk syn er sterkt ønskelig å kunne øke det. De lavinntektsproblemer vi i dag har, lar seg i liten utstrekning løse gjennom en inntektsomfordeling.

En videre utbygging av våre trygder og sosiale stønadsordninger, så vel som den videre utbygging av den sosiale og helsemessige service, vil også stille store krav til landets økonomiske ressurser. Dette kan sannsynligvis bare i begrenset grad skaffes til veie ved en omprioritering av tilgjengelige ressurser, og grunnlaget for en sosial reformpolitikk kan derfor bare legges gjennom en fortsatt økonomisk vekst.

Det er beregnet at aldersgruppen 67 år og over vil øke med 16 % fra 1971 til 1980. Vi har tidligere drøftet de problemer utviklingen i overføringene fra den yrkesaktive del av befolkningen til de trygdede stiller oss overfor. Den betydelige økning i antall eldre stiller også store krav til utbyggingen i helsesektoren.

Det offentliges kjøp av varer og tjenester til helseformål kan for 1971 anslås til nærmere 2,8 milliarder kroner. Hvis denne innsats økes like sterkt som vi regner med at nasjonalproduktet vil kunne øke, dvs. med 4½ %, vil dette gi oss vel 1,5 milliarder kroner mer til helsestellet etter ti år. Med en svakere økonomisk vekst må vi altså finne dekning for disse beløp på en annen måte. Regner en f. eks. med halvparten av den vekst som Regjeringen har lagt til grunn, blir det tre kvart milliarder kroner mindre til helsestell med mindre vi kan trekke ressurser over fra andre områder.

Våre trygde- og sosiale stønadsordninger spiller en vesentlig rolle i inntektsoverføringen i samfunnet, og er et viktig virkemiddel i en rettferdig fordeling av samfunnets goder og tjenester. Utbyggingen av trygdesystemet etter disse retningslinjer vil fortsette. Det samme er tilfelle med omorganiseringen og utbyggingen av helsevesenet. Nye tiltak for funksjonshemmede og andre vanskeligstilte grupper i samfunnet vil også gjennomføres.

Det er Regjeringens oppfatning at disse oppgaver best kan løses ved en jevn og

www.pdf-arkivet.no (2026)

sterk økonomisk vekst. Det er også vår oppfatning at Norge bare gjennom et EF-medlemskap kan regne med å opprettholde den vekst vi har hatt i de siste ti år. Etter regjeringens oppfatning antas f. eks. en handelsavtale å gi vesentlig svakere vekst.

Selv om en fortsatt utbygging av helse- og sosialtjenesten vil stå sentralt i årene fremover, kan disse problemer ikke bli løst ved slike tiltak alene. For å sikre økt trivsel, helse og sosial trygghet for det enkelte individ må man føre en politikk også på andre områder som fremmer en jevn og harmonisk samfunnsutvikling der man legger avgjørende vekt på hensynet til det enkelte menneskes helse og velferd, og dermed søker å forebygge og begrense sosiale problemer.

EF-medlemskap vil ikke legge hindringer for mulighetene til å føre en slik aktiv sosialpolitikk.

● GRØNLI OFFSET

Til «JA TIL EF»-aksjonen, Cort Adelersgt. 16, Oslo 2.
Tlf. 56 51 85 - Postboks 2599, Solli, Oslo 2.

Jeg ønsker å tegne meg som støttemedlem og vil gi et bidrag på kroner .....

som ☐ **er sendt over postgiro 210811**
☐ **er sendt over bankgiro 8200.01.40208**
☐ **følger vedlagt i sjekk**
☐ **Jeg ønsker informasjonsmateriell tilsendt**
☐ **Jeg ønsker å delta i det lokale arbeid.**

Navn .....

Adresse .....

Kontroll: Ildal, Waaler & Co., Statsautoriserte revisorer.

Si JA til EF

www.pdf-arkivet.no (2026)